

Skjulte kostnader i klinikkens lagerstruktur

Hvordan påvirker det klinikkens økonomi og arbeidsflyt?

En strukturell analyse av kapitalbinding, kompleksitet og klinikkøkonomi

Forbruksvarer utgjør en relativt stabil andel av driftskostnadene i en tannklinikk. Internasjonale bransjebenchmarker indikerer at materialkostnader typisk ligger i området 5–8 % av omsetning i en allmennpraksis.

For en klinikk med 10 MNOK i årlig omsetning tilsvarer dette mellom 500 000 og 800 000 kroner per år.

Selv om prosentandelen er moderat, representerer beløpet i absolutte tall en betydelig kostnadsbase. Spørsmålet er derfor ikke bare hva varelinjen koster – men hvordan strukturen rundt forbruk og lager påvirker totaløkonomien.

Forbruksandel og kapitalbinding

Klinikker holder normalt et sikkerhetslager tilsvarende én til tre måneders forbruk, avhengig av leveringsstruktur og intern kontroll.

Årlig varekjøp Lagerdekning Bundet kapital

600 000 kr	1 måned	~50 000 kr
600 000 kr	2 måneder	~100 000 kr
600 000 kr	3 måneder	~150 000 kr

Bundet kapital i lager representerer:

- Redusert likviditet
- Eksponering for svinn og ukurans
- Administrativ håndtering

Størrelsen på lageret påvirkes direkte av hvor bredt og fragmentert produktsortimentet er.

Struktur i vareutvalget

I mange klinikker utvikles sortimentet gradvis over tid. Nye produkter tas inn parallelt med eksisterende løsninger, og ulike behandlere kan foretrekke ulike varianter innen samme produktkategori.

Dette kan gi følgende struktur:

Produktkategori	Typisk utvikling over tid	Effekt
Kompositt	Flere systemer i parallell bruk	Små volum per artikkel
Hansker	Flere typer og kvaliteter	Økt lagerverdi
Sutur	Flere dimensjoner og merker	Flere delvis brukte pakker

Konsekvensen er sjelden dramatisk på enkeltprodukter, men samlet kan det føre til høyere lagerbinding og økt kompleksitet i bestillingsrutinene.

Standardisering innebærer ikke reduksjon av faglig kvalitet, men en bevisst vurdering av overlappende produkter og funksjonell likhet.

Leveringsstruktur og sikkerhetslager

Leveringstid og forutsigbarhet påvirker direkte hvor stort bufferlager klinikken må holde.

Leveringsforhold	Typisk konsekvens
3–5 dagers levering	Økt sikkerhetslager
1–2 dagers levering	Lavere lagerbehov

Variierende tilgjengelighet Ekstra margin i bestilling

Jo lengre eller mer uforutsigbar leveringskjede, desto større kapitalbinding i klinikkens eget lager.

Bestillingsmønster og fraktmekanismer

Fraktgrenser og volumkrav kan påvirke bestillingsatferd.

Fraktmodell	Mulig effekt på lager
Fraktgrense	Ordrestørrelse økes

“Gratis frakt” over beløp Overbestilling

Flexibel fraktstruktur Mindre behov for oppbygging

Små justeringer i bestillingsmønster kan over tid påvirke lagerverdien mer enn selve fraktkostnaden.

Administrativ kompleksitet

Innkjøp representerer ikke bare varekostnad, men også administrativ belastning.

Struktur	Administrativ konsekvens
Mange leverandører	Flere rutiner og avklaringer
Individuelle rabattnivåer	Løpende prissammenligning
Bredt sortiment	Mer intern koordinering
Standardisert struktur	Forenklet bestilling

Tidsbruk på innkjøp fremkommer sjelden eksplisitt i regnskapet, men er en reell del av klinikkens samlede ressursbruk.

Samlet analysemodell

Klinikkens totale kostnadsstruktur knyttet til forbruksvarer påvirkes av fem hovedfaktorer:

Faktor	Påvirker
Andel forbruk av omsetning	Absolutt kostnadsnivå
Antall parallelle produkter	Lagerverdi og kompleksitet
Lagerdekning	Kapitalbinding
Leveringsstruktur	Bufferbehov
Bestillingsrutiner	Administrativ ressursbruk

Pris per enhet er én variabel. Struktur er den underliggende mekanismen.

Avsluttende betraktning

Forbruksvarer utgjør en avgrenset andel av omsetningen, men representerer betydelig kapital i absolutt verdi. Struktur i sortiment, lagerhold og bestillingsrutiner påvirker både likviditet og operativ kompleksitet.

En gjennomgang av standardisering og lagerstrategi kan derfor være et relevant tiltak for klinikker som ønsker bedre oversikt og mer forutsigbar drift.

Innkjøp handler ikke bare om rabattnivå – men om hvordan systemet rundt forbruk er organisert.